

Miten motivoida oppilas oppimaan?

Tiina Törmänen

Tutkijatohtori

Oppimisen ja koulutusteknologian tutkimusryhmä (LET)

Oulun yliopisto

Kuka olen?

Tiina Törmänen (luokanopettaja, KT)

Tutkijatohtori Oulun yliopiston Hybrid Intelligence –tutkimusohjelmassa (Suomen Akatemia, Profi7) sekä vastuullinen tutkija MotoR-tutkimushankkeessa (Suomen Akatemia)

Tutkimuskiinnostukset: tunteet, motivaatio, oppimisen säätely, yhteisöllinen oppiminen, tunneälykäs tekoäly oppimisen tukena

Mot **R**

2022 - 2026

Motivaatio hukassa - Miten oppimisen säätely rakentaa oppilaiden tahtoa oppia?

Tänään puhun

1. Miksi oppimismotivaatio on juuri nyt erittäin ajankohtainen teema?
2. Miten rakentaa motivaatiota tukevaa ilmapiiriä?
3. Miten opettaja voi toimia oppilaan motivaation kanssasäätelijänä?

Ajankohtaisia teemoja motivaation näkökulmasta

PISA 2022

Matematiikan osaaminen

Tarkastelluista taustamuuttujista **selvästi vahvin selittäjä oli oppilaan luottamus omiin taitoihinsa** suoriutua matematiikan tehtävistä ja niihin mahdollisesti liittyvistä vaikeuksista.

TEKOÄLY

Varo metakognitiivista laiskuutta! (Fan et al., 2024)

Tekoäly auttaa suorittamaan nopeasti, mutta voi heikentää erityisesti **oppimisen vaiheita, joissa pitäisi arvioida ja kehittää omaa ajattelua.**

Miten tukea minäpystyvyyttä ja halua ymmärtää eikä vain suoriutua nopeasti (tekoälyn avulla)?

Oppilaiden motivaatio - Pitääkö olla huolissaan?

Suomalaisten ysiluokkalaisten (N = 1590) motivaatio vuosina 2021-2022 (Polso et al., 2025):

- Noin neljännes oppilaista oli **korkeasti motivoituneita**
- Suurin ryhmä edusti **keskitasoista motivaatiota**
- **Viidennes oppilaista kuului matalan motivaation ryhmään**
- **Osalla** motivaatio on **ainekohtaista** (esim. vahva matematiikassa, heikompi kielissä)
- Korkeampi motivaatio liittyy **parempaan koulumenestykseen ja jatkokoulutusaikomuksiin**

Oppilaiden **motivaatio usein heikkenee peruskoulun aikana** (Koenka, 2020; Muenks et al., 2018).

Motivaatio on konteksti- ja tilannesidonnaista

Oppimiskonteksti ja -tilanne vaikuttavat oppilaan motivaatioon (Törmänen et al., 2025).

Vaikka oppija olisi motivoitunut oppimistilanteen alussa, erilaiset **haastetilanteet voivat heikentää motivaatiota oppimistilanteen aikana.**

Motivaatiota haastavat esimerkiksi:

- Heikot motivaation säätelytaidot (Turunen et al., 2026)
- Vaivannäkö (Mähönen et al., 2026)
- Negatiiviset tunteet (Suoraniemi et al., 2026)
- Epäonnistuminen tehtävässä (Järvenoja et al., 2025b)

HYVIÄ UUTISIA!

Motivaatio** ei ole pysyvä tila, joka oppilaalla joko on tai ei ole, vaan se vaihtelee tilannesidonnaisesti ja **siihen voi vaikuttaa.

Miten oppimismotivaatio rakentuu?

Oppilaat ovat erilaisia ja monenlaiset taustatekijät sekä aiemmat kokemukset vaikuttavat oppimismotivaatioon.

AIEMMAT KOKEMUKSET

Motivaation vaikuttaminen vaatii...

MOTIVAATIOTA TUKEVA ILMAPIIRI

Tietoa ja ymmärrystä siitä, mitä motivaatio on, millaisia uskomuksia siihen liittyy ja miten siihen voi vaikuttaa

Tietoisuutta tilannesidonnaisesta motivaatiosta, jotta voi tunnistaa motivaatioon liittyviä haasteita oppimisen aikana

Taitoa kontrolloida motivaatiota tilanteeseen sopivilla strategioilla sekä yksin että yhdessä muiden kanssa

MOTIVAATION SÄÄTELY

Motivaation säätelyllä tarkoitetaan toimia, joilla oppija pyrkii **aktivoimaan, säilyttämään ja vahvistamaan** haluaan aloittaa tehtävä, pysyä sen parissa sekä suorittaa se loppuun saavuttaakseen tavoitteen (Wolters, 2003).

Motivaatiota tukeva ilmapiiri

Huomio yleiseen luokkahuonevuorovaikutukseen

Yleisiä periaatteita motivaation tukemiseksi (Linnenbrink-Garcia et al., 2016)

Tue pystyvyyden tunnetta huolellisesti suunnitellun opetuksen, sopivan haastavien tehtävien sekä informatiivisen ja kannustavan palautteen avulla.

Tue oppilaiden autonomiaa tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon ja ohjata omaa toimintaansa.

Valitse henkilökohtaisesti merkityksellisiä ja kiinnostavia aktiviteetteja, jotka tarjoavat mahdollisuuksia samaistumiseen ja aktiiviseen osallistumiseen.

Korosta oppimista ja ymmärtämistä ja vähennä painotusta suorituksiin, kilpailuun ja sosiaaliseen vertailuun.

Tue yhteenkuuluvuuden ja osallisuuden tunteita oppilaiden keskuudessa sekä oppilaiden ja opettajien välillä.

Miten yrittämme vahvistaa oppilaiden motivaatiota yhdessä opettajien kanssa?

OSANA YHDEKSÄN VIIKKOA KESTÄNYTTÄ INTERVENTIOTA

Kehitimme tukikeinoja yhdessä yläkoulun opettajien kanssa ja niistä pyrittiin tekemään sellaisia, joita voisi **soveltaa oppiaineesta riippumatta.**

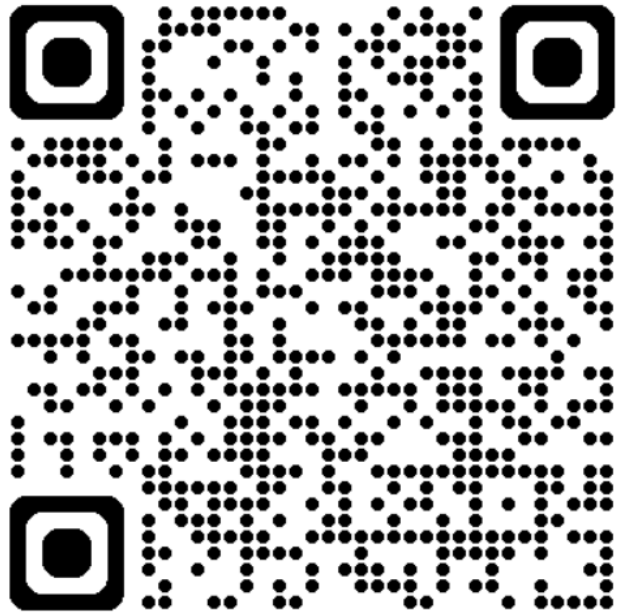
Kokeilimme erilaisia motivaation tukikeinoja **osana arjen luokkahuonevuorovaikutusta.**

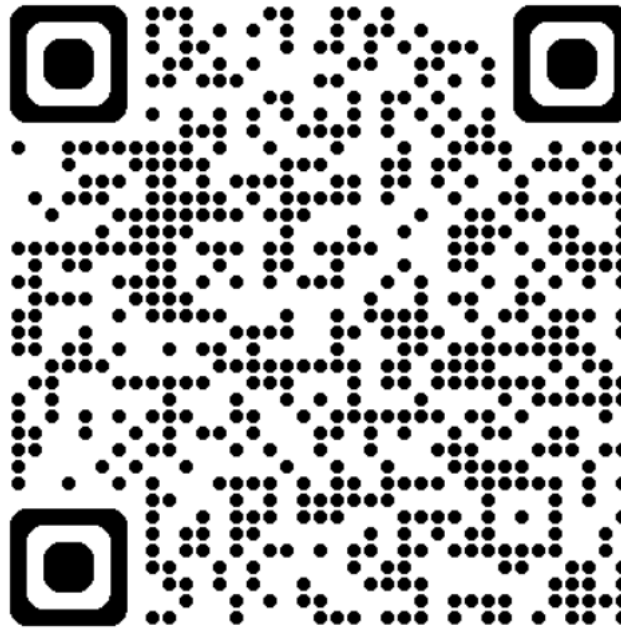
Tukikeinopaketit

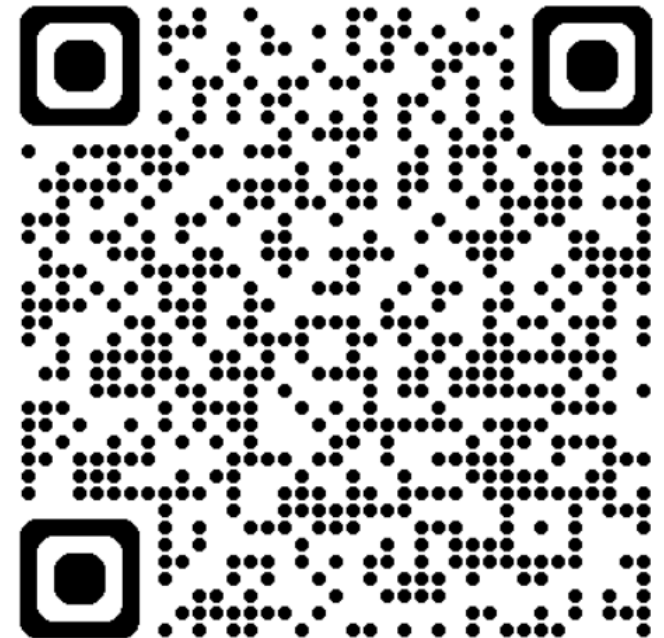
Positiivinen ilmapiiri

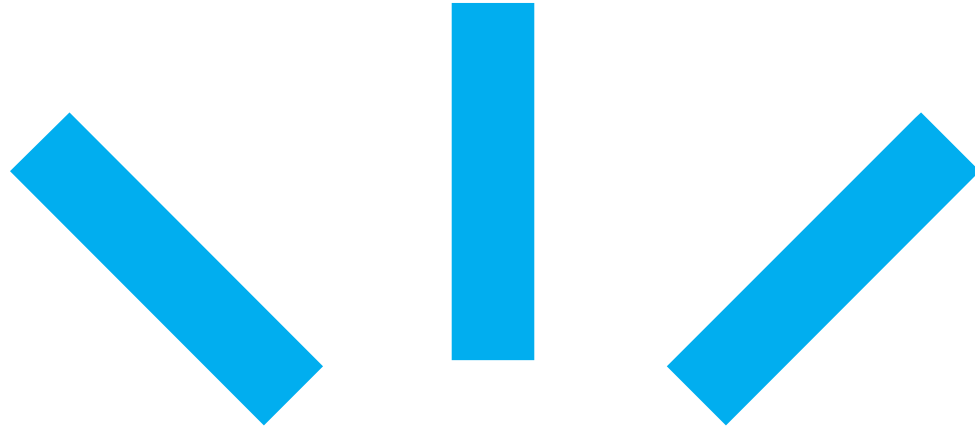

Tavoitteet ja merkityksellisyys

Autonomia ja osallisuus

Motivaation säätely

Huomio tietoon, tietoisuuteen ja taitoon

Motivaation säätely

Motivaation säätely kohdistuu motivaation **taustalla oleviin uskomuksiin** (Bahtiar & Hadwin, 2022):

Pystynkö?

Haluanko?

Kannattaako?

Motivaation säätelyllä voi vaikuttaa motivaatioon **tilannetasolla sekä yksilö- että ryhmätyöskentelytilanteissa** ja myös **pidemmän aikavälin motivaatiokehitykseen**

(Bakhtiar et al., 2018; Dietrich et al., 2019; Järvenoja et al., 2025a).

Motivaatiota voi säädellä sekä yksin että yhdessä (Järvenoja et al., 2023)

MOTIVAATION ITSESÄÄTELY

Oppija tarkkailee ja kontrolloi omaa motivaatiotaan

MOTIVAATION KANSSASÄÄTELY

Oppija auttaa ja tukee toista oppijaa motivaation säätelyssä

MOTIVAATION SOSIAALISESTI JAETTU SÄÄTELY

Ryhmä oppijoita pyrkii luomaan, ylläpitämään ja vahvistamaan oppimiselle positiivisen motivationaalisen ilmapiiriä yhdessä keskustellen.

**OPETTAJA
MOTIVAATION KANSSASÄÄTELIJÄ**

Mitä on motivaatio?

TEORIA

Motivaatiolla tarkoitetaan oppijan **halukkuutta aloittaa, sitoutua ja pysyä** tehtävän parissa (Wolters, 2003).

KASILUOKAN OPPILAAT

”Motivaatio on sitä, että on intohimoa ja pystyy keskittymään tehtävään eikä luovuta heti.”

”Että jaksaa tehdä asioita silleen, että se ei tunnu inhottavalta.”

”Motivoituneena sä jaksat tehdä tehtävää ilman, että sä väsyit tai alat puuhailee muuta.”

”Sillon ei oo hirveen tylsää ja aika menee nopeesti.”

1. Lisää oppilaiden metakognitiivista tietoa motivaatiosta

Mitä sinun mielestäsi motivaatio on?

HALUANKO?
($f = 82$)

KANNATTAAKO?
($f = 42$)

PYSTYNKÖ? ($f = 10$)

Haastatteluissa 8. luokan oppilaat ($N = 91$) mainitsivat eniten **halukkuuteen** ($f=82$) ja **tehtävän tärkeyteen** ($f=42$) liittyviä tekijöitä, kun taas **pystyvyyssuskomuksia** kuvattiin selkeästi vähemmän ($f=10$).

Suurin osa oppilaista osasi kuvata motivaatiota vain yhden ulottuvuuden kautta (Lehtoaho et al., 2026)

Tietoa ja ymmärrystä siitä, mitä motivaatio on, millaisia uskomuksia siihen liittyy ja miten siihen voi vaikuttaa.

2. Tue oppilaiden tietoisuutta metakognitiivisen tarkkailun avulla

TIEDOLLISET TEKIJÄT

Ymmärrätkö tehtävän?

Miten oppiminen etenee?

MOTIVAATIO JA TUNTEET

Osaatko?

Onko tehtävä kiinnostava?

Miltä tuntuu?

Onko tehtävä tärkeä?

YHTEISÖLLISEN OPPIMISEN AIKAINEN VUOROVAIKUTUS ANTAA TIETOA OPPIJOIDEN METAKOGNITIIVISISTA PROSESSEISTA

Oppilaat tarkkailevat oppimisensa etenemistä **suhteellisen vähän** yhteisöllisen oppimisen aikana.

E erityisen vähän tarkkailu kohdistuu **motivaatioon ja tunteisiin**, joihin **liittyviä haasteita on vaikea tunnistaa** (Järvenoja et al., 2025a).

Oppimisen tarkkailu on hyödyllistä motivaation kannalta: oppilaiden **positiivinen puhe tehtävän etenemisestä on yhteydessä korkeaan tehtävän arvostukseen** (Järvenoja et al., 2026).

Tietoisuutta tilannesidonnaisesta motivaatiosta, jotta voi tunnistaa motivaatioon liittyviä haasteita oppimisen aikana.

Miten lisätä tietoisuutta? Kysy ja hyödynnä myös digiä!

Oppilaan oman motivaation arviointi tehtävän aikana voi lisätä tietoisuutta motivaatiosta ja siihen liittyvistä haasteista (Törmänen et al., 2026).

Kun oppilas arvioi tehtävän arvon korkeaksi, mutta odotuksensa suoriutumisesta matalaksi, hänen sympaattisen hermostonsa aktivaatiotaso oli korkea heti kyselyvastauksen jälkeen.

→ **Lisääntynyt stressi ja/tai sitoutuminen tehtävään heti tietoisuuden lisääntymisen jälkeen**

Lokidata ja oppimisanalytiikka voivat paljastaa oppimisen itsesäätelyn prosesseja (Lämsä et al., 2025).

4. Kehitä oppilaiden taitoa mallintamalla säätelystrategioita (Wolters, 2003)

Taitoa kontrolloida omaa motivaatiotaan tilanteeseen sopivilla strategioilla sekä yksin että yhdessä muiden kanssa

Seurausten asettaminen

Palkkiot, rangaistukset, hyötyarvo

Tavoiteorientoitunut puhe

Miksi tavoitteen saavuttaminen on tärkeää, oppimistavoitteet

Kiinnostuksen lisääminen

Tilannekohtainen kiinnostus
→ henkilökohtainen kiinnostus

Minäpystyvyyden vahvistaminen

Onnistumisen kokemukset, attribuutioiden kontrollointi, vahvuuksien korostaminen

Ympäristön muokkaaminen

Häiriötekijöiden poistaminen oppimisympäristöstä

Tunteiden säätely

Tunteiden tunnistaminen ja kontrollointi, positiivisten tunteiden vahvistaminen, negatiivisten tunteiden sietäminen

Self-handicapping

Esteiden korostaminen ja asettaminen ennen suoriutumista

(Turunen et al., 2026)

Sopivan strategian valitseminen vaatii **oppilaantuntemusta** sekä **tilannekohtaisten tekijöiden ymmärtämistä**.

5. Tue taitoa säädellä motivaatiota yhdessä

TUE OPPIMISEN SOSIAALISESTI JAETTUA SÄÄTELYÄ OPPILAIDEN VÄLILLÄ

Toistuva oppimisen **kanssasätely** vertaisten välillä **yhteydessä matalampaan yhteisöllisen oppimisen arvostukseen**, kun taas **sosiaalisesti jaettu säätely yhteydessä korkeampaan arvostukseen** (Haataja et al., 2025).

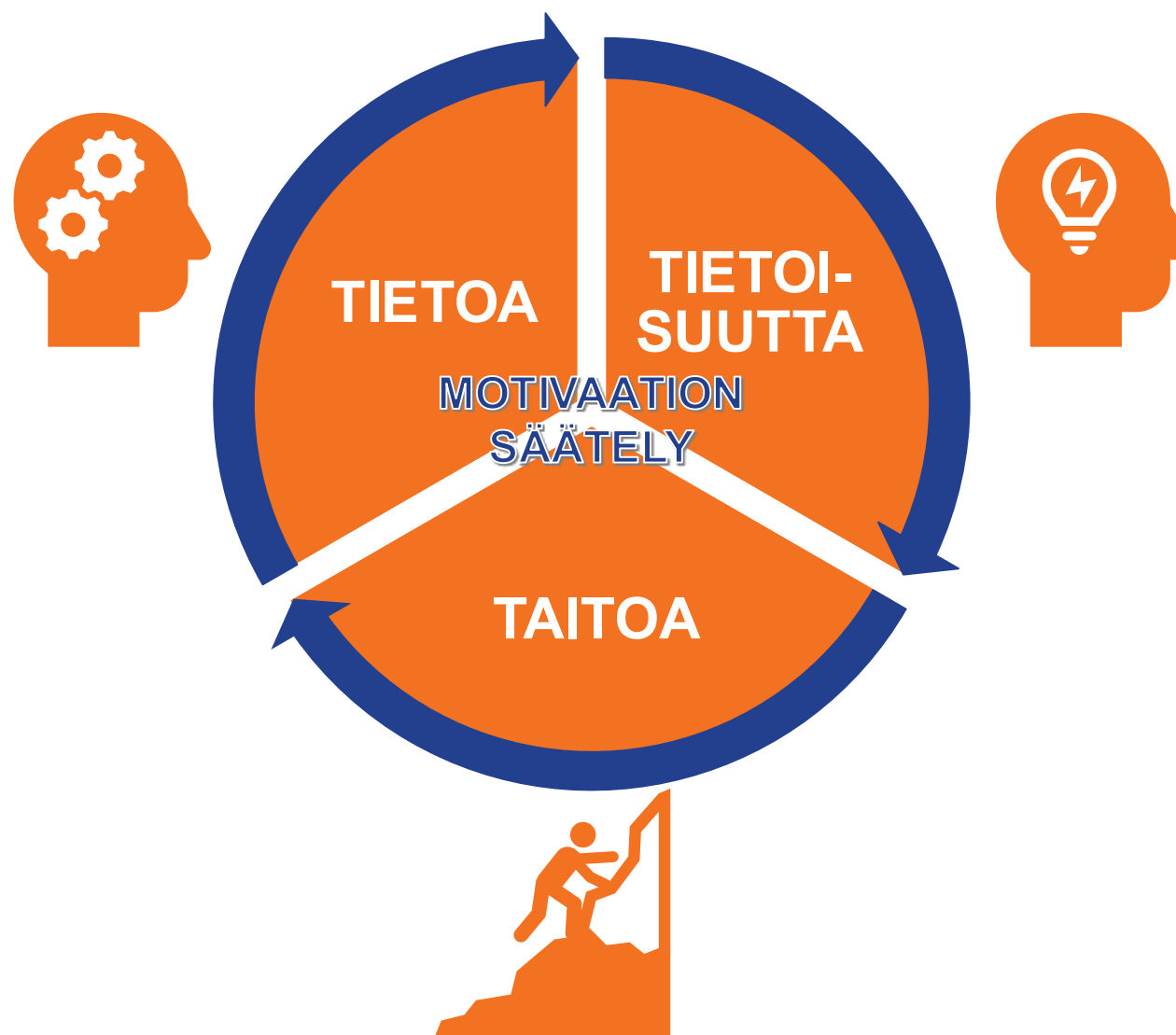
→ Jatkuva toisten oppilaiden tukeminen laskee motivaatiota yhteisöllistä oppimista kohtaan?

TUE TAVOITTEENASETTELUA

7. luokan oppilaiden yhteisölliselle oppimiselle **asettamista tavoitteista suurin osa painottui suoritukseen**, ja korkean tason oppimistavoitteita asetettiin vain vähän (Paananen et al., 2024).

Oppilaat **eivät osanneet neuvotella strategioista** tavoitteen saavuttamiseksi (Paananen et al., 2024).

**Lapsilla ja nuorilla oppimisen itsesäätelytaidot ovat vasta kehittymässä –
opettajan tarjoama kanssasäätelyn tuki on keskeisessä asemassa näiden taitojen
kehittämisen tukemisessa!**

Opettaja oppilaan motivaation kanssasäätelijänä

Opettaja voi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa motivaatiotaan ja tunnistamaan motivationaalisesti haastavat tilanteet...

“En osaa tätä, pelkään epäonnistua”

“Tästä ei ole mitään hyötyä”

“Ei kiinnostosta”

...ja **tukea** häntä motivaation säätelyssä **mallintamalla** erilaisia motivaation säätelystrategioita (Järvenoja et al., 2018).

Lopuksi

Opettajien ja tutkijoiden välinen yhteistyö

Huomiota motivaatiotaitoihin

Tutkimustietoa arjen aidoista oppimisen tilanteista

Oppimistilanteissa kerättävä monikanavainen aineisto

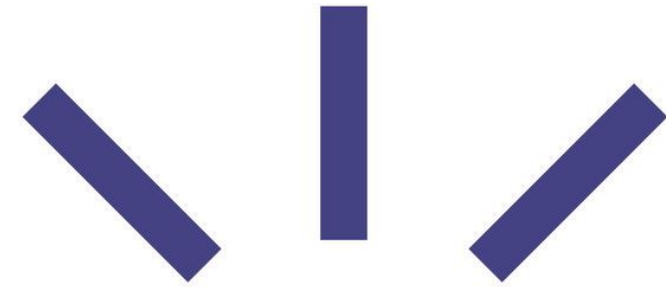
Kiitos!

Mot **R**

Tiina Törmänen
Tutkijatohtori

Oppimisen ja koulutusteknologian tutkimusryhmä (LET Lab)

Ota yhteyttä!
tiina.tormanen@oulu.fi

LET

**UNIVERSITY
OF OULU**

